

Cây Dendrobium Hoa Đỏ

Trong phiên họp ngày 17 tháng 11, năm 2012 vừa qua, chị Tường Kim Xuyên có mang tới hội một cây Dendrobium nhỏ hoa màu đỏ tươi tuyệt đẹp, khiến mọi người ai ai cũng muốn làm sở hữu chủ một cây lan như vậy.

Chậu lan không có bảng tên, chị Xuyên cho biết đã mua từ một gian hàng đến từ Hawaii trong phiên chợ lan Fascination of Orchids 3-4 năm về trước. Giá bán một chậu là \$30 nhưng mỗi chậu chỉ có 2-3 cọng và tất cả chỉ có một chậu có hoa mà thôi. Vốn là người ưa sưu tầm các cây lan lạ, nhưng thấy giá bán quá cao, nên chị đành chờ đến ngày cuối cùng giá đã hạ xuống chỉ còn \$20 một chậu và chỉ có 3 chậu còn lại, nên chị mua hết. Mang về chị trồng gom lại thành một chậu và sau mấy năm chậu lan mọc thêm nhiều cây con như hình ở trên. Cũng giống như nhiều hội viên khác, chị không mấy quan tâm đến tên cây lan vì tên khoa học dài lằng nhằng khó nhớ, phần vì nghĩ rằng khi mang tới hội sẽ được biết sau.

Hôm đó nhiều người hỏi tôi tên cây lan là gì? Nhưng với hàng triệu cây lan nguyên thủy và lan đã được lai giống, dễ có mấy ai có thể nhận diện được hết cả. Trong khoảnh khắc, lục tìm trong trí nhớ, tôi phân vân không biết có phải là *Den. sulawesiense* hay là cây *Den. cuthbertsonii*. Về nhà, vội mở cuốn *Dendrobium and it's Relatives* của Bill Lavarack, Wayne Harris và Geoff Stocker, là những chuyên gia nổi tiếng về các giống Dendrobium trên khắp trên thế giới cũng không phải. Về hình dáng hoa và thân cây *Dendrobium sulawesiense* khá giống nhưng hoa màu tím hồng, còn cây *Den. cuthbertsonii* cũng không phải nốt vì hoa cây này màu đỏ cam và thân cây thấp sần, lá có vân mọc song đôi chứ không tròn bóng và mọc đôi cách như cây lan của chị Xuyên.

Ảnh: forum.theorchidsource.com

Ảnh: species-specific.com

Tiếp theo là chuyện lúng lúng các tên cây lan Dendrobium có hoa đỏ trên Internet. Những hình ảnh của mấy ngàn cây lan đỏ hiện ra làm cho hoa cả mắt, nhưng vẫn không tìm thấy bóng chim, tằm cá, nhưng lại tìm thấy câu trả lời cho mục “Hoa Lan và Bạn Đọc”.

Cách đây không lâu một người hỏi như sau:

“Anh Ngô Long,

Cho em hỏi về loài Cát BLC. Long River Compton. Loài này được tạo nên nhờ lai tạo giữa 3 loài Brassavola, Laelia và Cattleya. Em muốn hỏi anh là nó được tạo nên nhờ lai tạo giữa Brassavola nào, Laelia nào, và Cattleya nào để tạo ra loài Long River này.”

Ảnh: rv-orchidworks.com

Trời đất ơi! Những bạn này cứ tưởng ban quản trị trang Web cũng như Hội Hoa Lan Việt Nam đây rầy những chuyên gia kinh nghiệm dày mình và có trong tay đầy đủ sách vở tài liệu về các giống hoa lan trên thế giới và nhất là rảnh rỗi ngồi không. Anh Ngô Long, cựu Hội trưởng đã bận công ăn việc làm nên đã không còn sinh hoạt với hội từ 2 năm nay, nên chúng tôi đành phải trả lời thay:

“Anh Ngô Long vì bận việc nên không thể trả lời được. Mục đích câu hỏi của em là gì? Muốn tìm được phá hệ cây lan này có thể mất cả tháng trời chưa chắc đã tìm thấy mà thì giờ rất quý báu và eo hẹp.”

Nhưng đến nay vô tình lướt trên Internet mới biết không phải là Blc. mà là Lc. Longriver Compton ‘Gold Star’ FCC/AOS đã được câu chứng vào năm 1988. Cha mẹ là Lc. Shellie Compton và Lc. Mount Pilchuck và nếu cứ tiếp tục truy tầm phá hệ của 2 cây này có lẽ phải mất nhiều thời gian và chẳng lẽ chỉ là để thỏa mãn sự tò mò tìm hiểu của một cá nhân mà hiện giờ còn nhiều việc phải làm có ích lợi cho nhiều bạn yêu lan hơn.

Nhưng việc truy tầm tên cây lan hoa đỏ lại khác ngoài việc tăng thêm kiến thức tổng quát cho các Hội viên và những người muốn tìm mua có thể dễ dàng hơn. Chẳng lẽ muốn mua lại tá chiếc hoa màu đỏ sẫm, làm sao có thể tìm ra trong số cả ngàn cây hoa đỏ, rồi từ đó lại để ra nhiều cây hỏi khác như: Hoa to hay nhỏ? Lưỡi vàng hay không? Cây thấp hay cao? Lá nhọn hay tròn hay là thủ sẵn một chiếc ảnh đem theo. Mà chắc gì người bán đã biết! Có thể họ chỉ là người đứng bán mà thôi, mà cũng có thể họ là người bán lan thiện cận đã vớt hết tên cây do vườn lan cung cấp, e ngại rằng người khác sẽ biết đến chỗ mua và tranh mất mối hàng.

Nhưng ở đời việc gì cũng do duyên may hay thiên định:

Tìm lan như thể tìm chim,

Lan mọc biển bắc đi tìm biển Đông.

Gỡ trên phím hết mục này đến mục khác, dự tính bỏ cuộc và tắt máy nhưng một hình ảnh có một chút đáng dấp như cây muồn tìm. Và trời chẳng phụ lòng người cây Dendrobium hoa đỏ của chị Tường Kim Xuyên có tên khoa học là *Dendrobium mohlianum*.

Cây lan này còn có những tên đồng danh khác như: *Chromatotriccum mohlianum* (Rchb. f.) M.A. Clem. & D.L. Jones 2002; *Dendrobium neoebudanum* Schlechter; *Dendrobium vitellianum* Krzl.; *Pedilonum mohlianum* (Rchb. f.) Brieger; *Pedilonum neoebudanum* (Schltr.) Rauschert 1983.

Den. mohlianum mọc trên cao độ từ 1500-3000 thước tại các hải đảo Fiji, Samoa, Solomon và Vanuatu. Thân dài chừng 50-60 phân lên thẳng đứng hay con vòng xuống. Hoa to 2-3 phân, màu vàng cam đậm hay đỏ, mọc từng chùm 4-6 chiếc, nở từ cuối mùa Đông cho hết mùa Xuân và tới đầu mùa Hạ.

Cách trồng cây lan này cũng giống như các cây Dendrobium khác và điều quan trọng cần phải ghi nhớ đó là bớt tưới nước vào mùa Đông. Mùa Hè, tưới thật nhiều, thật đầm và bón phân hàng tuần.

Hy vọng các bạn sẽ tìm mua được cây lan đẹp này trước ngày lễ Giáng Sinh này.

Ảnh: slippertalk.com

Mùa lễ Tạ ơn 2012
BÙI XUÂN ĐÁNG